

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. 8. An Socius criminis vel bonorum sit testis idoneus, pro, vel contra
Socium?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

§. 8.

An Socius criminis vel bonorum sit testis idoneus, pro, vel contra Socium?

1564. **R**esp. I. de hac quaestione extare c. *Veniens*, 10. de *testib.* L. ult. C. de *accusat.* L. *quoniam*, 11. C. h. t. textus in c. *Veniens* sic habet: *veniens ad nos L. Presbyter suâ relatione monstravit, quòd ei objectum fuit, quòd in Ecclesia de Oven. Canonicum non habuisset ingressum, quia promississet unicuique paræcianorum quinque barillos vini remittere, qui Sacerdoti, ibi pro tempore fervienti consueverant pro beneficio dari: verum cum duo apparuissent, qui iurati deposuerunt, prædictum Presbyterum talem fecisse promissionem, & cum altero illorum pactum illud factum fuisse, tu de Presbytero, prout ordo rationis exigit, iudicasti: Nos tuam sententiam commendamus, eò quòd ille, qui eodem erat infectus crimine, inde contra eum testificari non posset, nullique de se confesso, adversus alium in eodem crimine sit credendum, nec unius testimonium ad condemnationem sufficiat alicujus.*

1565. Ex hoc textu deducitur, quòd socius criminis, & muneris, non sit idoneus testis, etiam in crimine simoniæ, ut liquet ex priori num. ibi: *quòd ille, qui eodem erat infectus crimine, inde contra illum testificari non possit; ubi etiam additur, quòd nulli de se confesso, adversus alium in eodem crimine sit credendum; de quo extat etiam textus Clementis III. in c. 1. de confessis, ibi: eos, quorum suggestione scelus homicidii Presbyter perpetrasse proponit: nisi aliis modis verum esse constiterit, nulli censemus pœne subdendos: cum secundum utriusque juris statuta, de se confessi, super aliorum conscientis, interrogari non debent, & (crimine læsæ majestatis excepto) de reatu proprio confitentis, periculosa confessio, non est adversus quemlibet admittenda. Si tamen eos in familia hujusmodi laborare cognoveris, singulis eis (adjunctis tribus fociis sui ordinis) purgationem injungas.*

1566. Deducitur 2. socium criminis contra alium socium ejusdem non esse

interrogandum, nec illius testimonium recipiendum; idem probat textus in L. *Divus*, & in L. *repeti*, §. *is, qui ff. de quaest. text. opt. in L. ult. ad fin. vers. nemo igitur*, C. de *accusat.* quia delinquentes in tormentis de se confessi, & de aliis interrogati sæpe mentiuntur, juxta text. in L. 1. §. *questione*, ff. de *quaest.* & tales, qui de se confitentur crimen, eo ipso declarantur infames, qui adversus alios interrogari non possunt, nec illorum dicta fidem faciunt, juxta c. *testimonium*, h. t. sic Menoch. de *arbitr. casu* 474. n. 18. cujus ulterior ratio desumitur ex cit. L. ult. ne scilicet sceleratus homo in summo discrimine constitutus alicui, vel aliquibus falso afferat nocumentum, quorum favore aut privilegio speret debitam evadere ultionem, aut ne inimicos suos convocet in suum discrimen.

Dixi: *socio criminis, & muneris, non credi contra alterum in crimine simoniæ*, quòd intellige de socio criminis simoniæ, quando agitur vel criminaliter ad degradationem; vel civiliter ad privationem beneficii, quando est socius & criminis, & muneris accepti: secus, si sit tantum criminis socius; tunc enim in actione civili contra socium produci potest in testem, c. *Mediatores* 1. h. t. in 6. ubi Gregorius IX. in Concilio generali Lugdun. sic loquitur. *Mediatores* (per quos scelus simoniæ plerumque committitur) ad testimonium contra sceleris ejusdem auctores (in destinationem criminis) admittuntur: si non agatur criminaliter, sed civiliter, & emolumentum exinde non fuerint assecuti.

Deducitur 3. Reum confessum delictum proprium, non esse interrogandum de sociis; & si eos fateatur, non ideo illis imponi pœnam; constat ex textu c. 1. de *Confessis*, relato n. 1565. id, quòd etiam probant textus in c. ult. §. *liberi*, 4. q. 3. c. *nemini*, §. *fin. cum seq.* 15. q. 3. c. 1. & 3. q. 11. c. *veniens*, 10. c. *personas*, 20. de *testib.* L. *quoniam*, 14. C. *eod. tit.* L. ult. C. de *accusat.* L. *repeti*, 16. §. 1. ff. de *sequestr.* L. *Seja*, 28. ff. ad *Vellei* L. 4. C. ubi Imperator. Ad ea verò, quæ in contrarium adduci solent, respondimus

dimus à n. cit. ubi etiam attulimus limitationes dictæ decisionis. Rationem autem hujus deductionis tradit Paulus lib. 1. sent. tit. 12. quæ firmatur L. deferre, §. 1. ff. de jure Fisci: ne videlicet alienam salutem in dubium deducat, qui de sua desperavit. Facit etiam, quod ait Consulrus in L. ult. §. Si autem: ff. de bonis eorum; qui sibi non pepercit, multò minus aliis parceret. Quod firmat Quintilianus declaratione 292. his verbis: nec credibile est, eum pepercisse hospiti, qui sibi non pepercit.

His accedit, quòd socius criminis *criminosus* sit; sed criminosis prohibetur testimonium dicere, c. super eo, 13. c. testimonium, de testibus; præcipuè, quia qui simili morbo laborat, affectionem cenferur habere ad causam focii, ut peccatum proprium minus culpabile habeatur. Quare qui similem causam habent, solent repelli à testimonio, c. per tuas, 20. de testibus: sicut & Judices esse nequeunt, similem causam habentes, c. causam 18. de judic.

1568. Dices: ex tali confessione saltem permitti debet Judici, inquirere, & interrogare de se crimen confessos ad inquisitionem, cum intersit Republicæ, ne delicta maneant impunita, L. locatio, §. quod illicitè, ff. de public. judic. Resp. nec hoc permittendum. Nam ut Judex ad inquisitionem specialiter procedat, necessarium est, quod Rei diffamatio præcedat, c. Veniens, 15. de accusat. Testimonium autem focii, si alia non præcedant indicia, quorum æstimatione arbitrio Judicis reliquitur, (ex traditis per Farinacium de judiciis, q. 73.) ad inquisitionem idoneum non cenferur, juxta Menochium de arbitr. cent. 5. casu 48. à n. 18, quibus rectè motus Clemens in cit. c. 1. affirmat, de se confesso, fidem non esse adhibendam, nec interrogandum super aliis sociis, exceptis aliquibus criminibus à jure expressis, de quibus supr. à n. 1565.

Tom. II.

Verùm hoc limitandum est, ut non procedat in certis criminibus; in quibus scilicet permittitur, ut in iis de se confessos, etiam interrogare liceat de focii, & hoc vel ob scelerum immanitatem, ne ex defectu probationis remaneant impunita; vel quia non solent sine aliorum sociorum auxilio patrari, veluti in crimine læsæ Majestatis divinæ c. in fidei, de heret. in 6. c. literas, de præsumpt. item in causa conjurationis, c. fin. de testib. cogend. vel falsæ monetæ, L. 1. C. de falsâ monetâ; in crimine sacrilegii, c. in primis, 2. q. 1. c. qui autem, 14. q. 4. in maleficio, L. fin. C. de malef. in viarum grassatoribus, L. Provinciarum, C. de feriis, ff. ad Syllan. denique in causis difficilis probationis, cum adsunt indicia, quòd plures delictum perpetrarint.

Cæterum in aliis criminibus, propter confessionem focii in eodem delicto, non est imponenda aliqua pœna, nisi ipse Reus alias laboret aliqua infamiâ; tunc enim indicenda est illi purgatio canonica juxta textum expressum in c. veniens 10. de testibus: hodie tamen consuetudine introductum est in plerisque regionibus, ut de se confessi, de focii interrogentur, ut testatur Grandinus in praxi crimin. tit. de quæstionibus, n. 16. Parisius in tract. de syndicato, c. 4. Julius Clarus in praxi, q. 21. Sed an consuetudo hæc justè inducta sit? doceri debet, ut ex illa rectè procedatur.

Dices 2. in omni negotio, sive civili, sive criminali, illi potissimum sunt interrogandi, qui rem, de qua agitur, & ambigitur, melius scire possint, c. super prudentia 1. 14. q. 1. Hi potissimum assumendi sunt, qui eadem negotia tractaverunt; c. 3. de testib. ibi: seu alios, quos de causa scire aliquid senserit. Et c. veniens 38. de testibus: sed melius focius criminis, de se crimen confessus, socios cognoscere valet, quàm illi, qui delicto non interfuerunt; igitur focii criminis potius, quàm alii de focii inter-

E e e

inter-

interrogandi sunt. Resp. id procedere, quando *testes sunt idonei*, & omni exceptione majores; sed socius criminis contra socium non est idoneus, ut supra retuli; hinc, quamvis conscius, Rei, vel delicti, non debet de eo interrogari.

1572. Dices 3. Omnia crimina difficilis probationis, & quæ juxta naturam suam, & à communiter accidentibus per idoneos testes probari non possunt, per inhabiles probantur, *L. consensu, §. servis, C. de repud. c. tertio loco*, de probat: ergo, licet non per alios crimen probari possit, saltem per socios probari valet 3. ex pluribus juris utriusque locis habetur, Reos criminis, de se confessos, de sociis esse interrogandos, ut in *c. si quis Papa 2. 79. dist. c. in primis, 2. q. 1. c. 1. h. t. in 6. L. provinciarum, C. de feriis, L. 1. C. de falsa monet. L. ult. C. ad Leg. Jul. Majest. L. qui ultimo, 29. ff. de penis, L. prius, 17. ff. ad Syllan. L. 1. §. eum qui latrones, ff. de quest. L. ult. C. de malefic. L. Divus, ff. de custod. Reor.* igitur verum indistinctè non est, socium criminis super aliis sociis interrogandum non esse. Quidam dicunt, in hac quæstione distinguendum inter Reum *de se ultro confessum*; & Reum, *convictum, non confessum*: & objectioni locum esse ex dictis juribus volunt, quando Reus convictus est; non autem, si de se ultro confessus sit, quia timendum, ne tam facile alios oneret, quàm facile de se confessus est: convictus in conscios interrogari potest, quia credimus non facile Innocentes condemnaturum, qui nocens quidem confiteri noluit: sic Hothomanus in *L. quoniam, C. de testib.* & alii.

Videtur tamen respondendum rectius, ut objectio, cum juribus allegatis procedat in casu criminum, in quibus juxta dicta superius, ob eorum immanitatem, aut difficilem probationem socius de se confessus interrogatur contra socium. Unde, quando

in *L. qui ultimo, ff. de pœnis*, dicitur: *sæpe etiam ideo servari solent post damnationem, ut ex his questio in alios habeatur*, textus intelligendus est de casibus in jure expressis, in quibus Reus de se confessus interrogatur contra socium, ut post glossam ibi docet Fachinæus *lib. 9. controv. c. 88. sed de his V. dicta in tit. 18. de Confess. ubi responsum est ad contraria.*

§. 9.

Quinam prohibeantur testem agere pro, aut contra certas personas, aut in certis causis?

1573. CUM quidam non simpliciter prohibiti sint testem agere; sed solum *pro*, vel *contra* certas personas, aut in certis causis, v. g. propter affectionem ad personam, pro vel contra quam deponunt; vel etiam ad ipsam causam, aliosque titulos, quorum objectione testes producti quandoque à testificando repelli possunt, not. de his qui causa affectionis ad personam à testificando repelluntur, actum esse à n. 1555. & quia specificè in hoc puncto quæstio fieri potest, an in casu, quo causa aliqua tractari solet in secreto ab aliquo Collegio (v. g. solum inter Capitulares) singuli de tali collegio sint testis idonei? Resp. etiam ad hoc jam responsum esse ex *c. 5. de Probat.*

1574. Ex hoc inferes, idem dicendum, quando versamur in actu, qui quidem posset fieri, etiam præsentibus aliis extra communitatem constitutis, sed hic & nunc dicitur factus in aliorum absentia, si agatur de commodo totius communitatis, non autem singulorum, quæ singuli sunt. Nam si quid obesset, esset hoc, quod viderentur esse *testes in propria causa*; sed